

Täysistunto

Keskiviikko 8.4.2026 klo 14.00—15.59

7. Hallituksen esitys eduskunnalle tuotesektorilainsäädännön uudistamiseksi

Hallituksen esitys HE 41/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.28 **Työministeri Matias Marttinen** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia paljon, arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksen pääasiallisena tavoitteena on panna kansallisesti täytäntöön sisämarkkinoiden hätätilaa ja sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä koskeva Euroopan unionin toimenpidekehys. Kehystä koskevan EU:n neuvoston ja parlamentin asetuksen liiteasetus ja direktiivi sisältävät säännökset poikkeusmenettelyistä tiettyjen tuoteryhmien markkinoille saattamisessa.

Tarkoituksena on varmistaa se, että sisämarkkinoilla on käytettävissä menettelyt, joiden avulla vältetään vastaavat häiriöt kuin on viime vuosina aiheutunut muun muassa koronapandemian aikana sekä Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. Nämä tapahtumat osoittivat unionin haavoittuvuudet erityisesti toimitusketjujen ja kriittisten tuotteiden saatavuuden näkökulmasta.

Näillä EU-säädöksillä säädetään kolmiportaisesta kriisikehyksestä, joka koostuu valmiussuunnitteluvaiheesta, valmiustilavaiheesta ja sisämarkkinoiden hätätilavaiheesta. Näistä kolmesta vaiheesta viimeinen eli sisämarkkinoiden hätätilavaihe voidaan ottaa käyttöön neuvoston päätöksellä silloin, kun häiriö merkittävästi vaarantaa sisämarkkinoiden toiminnan. Hätätilassa komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joilla voidaan muun muassa velvoittaa yrityksiä asettamaan tietyt tilaukset etusijalle tai toimittamaan kriittistä tuotantoa koskevia tietoja.

Liitedirektiivillä ja -asetuksella muutetaan useaa sisämarkkinoiden yhdenmukaistamisdirektiiviä ja -asetusta. Asetuksen ja direktiivin tavoitteena on, että kriittisten tuotteiden markkinoille saattaminen on mahdollista toteuttaa sisämarkkinoiden hätätilassa tavanomaista nopeammin ja nykyistä koordinoitummin.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetulla lailla luotaisiin poikkeusmenettelyjä, joiden avulla tuotteita voitaisiin saattaa markkinoille ilman tavanomaisia vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä olennaisten turvallisuusvaatimusten täytyessä. Laki myös sisäl-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2026 vp

täisi säännökset merkinnästä ja jäljitettävyydestä, jotta poikkeusmenettelyin markkinoille saatetut tuotteet voidaan tunnistaa.

Lisäksi lailla on tarkoitus tehostaa markkinavalvontaa ja tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden välillä. Liitedirektiivin mukaan sen perusteella annettuja kansallisia säännöksiä on sovellettava 30. päivä toukokuuta alkaen. Liiteasetuksen mukaan asetusta sovelletaan sellaiseen 29. päivä toukokuuta tätä vuotta lukien. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.30 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Kun puhumme huoltovarmuudesta ja turvallisuudesta, puhumme lopulta hyvin arkisista asioista, siitä, että kriisin hetkellä sairaalassa riittää suojavälineitä, siitä, että energiaa ja rakennustarvikkeita on saatavilla, ja siitä, että yhteiskunnan perustoiminnot eivät pysähdy tiukkaan lainsäädäntöön silloin, kun aikaa ei yksinkertaisesti ole.

Tämä esitys vastaa suoraan ongelmaan, jonka opimme viime vuosien kriiseistä. Pandemia ja geopoliittiset häiriöt osoittavat, että vaikka tuotteita olisi periaatteessa olemassa, ne eivät aina pääse ajoissa markkinoille: sertifikaatit viivästyvät, toimitusketjut katkeavat ja kansalliset viranomaiset toimivat eri tahtiin. Tämä on vakava turvallisuusriski, joka meidän tulee torjua ennen kuin seuraava yhteiskunnallinen kriisi koettelee kestävyttämme.

Arvoisa puhemies! On syytä kysyä ääneen, mitä tämä esitys tekee käytännössä. Se luo selkeän hätätilamenettelyn, jota voidaan käyttää vain erittäin poikkeuksellisissa olosuhteissa ja tilanteissa. Kun Euroopan unionissa todetaan sisämarkkinoiden hätätila ja tietyt tuotteet nimetään kriittisiksi, Suomi voi tämän lain nojalla toimia nopeasti. Viranomainen voi myöntää määräaikaisen luvan tuoda ja ottaa käyttöön turvallisia tuotteita silloinkin, kun normaali sertifiointiprosessi ei ehdi valmistua. Turvallisuudesta ei tingitä, mutta turha viivyttely poistetaan.

Arvoisa puhemies! On tärkeää korostaa, että kyse ei ole vapaalipuista tai sääntöjen romuttamisesta, päinvastoin. Laki edellyttää, että tuotteiden turvallisuus voidaan luotettavasti osoittaa: ne merkitään erikseen kriisinaikaisiksi tuotteiksi, ja niitä valvotaan tavallista tarkemmin. Jos tuote osoittautuu vaaralliseksi, lupa voidaan välittömästi perua. Tämä on vastuullista varautumista, ei riskinottoa. Samalla esitys vahvistaa viranomaisten yhteistyötä, kun tieto poikkeusluvasta, riskeistä ja markkinoille tulevista tuotteista liikkuu viranomaisten, Tullin ja muiden EU-maiden välillä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.